

My jsme žáci devátého ročníku ZŠ Křižná a připravili jsme si pro vás příběh, který začíná v druhé polovině 40. let. Pila Jiřího Křižana, dědečka Rebeky Bartůňkové, byla právě znárodněna. Události vedly k pokusu o emigraci a popravě Jana Křižana, majitele pily. Jeho syn Jiří osiřel, vychoval ho dědeček z matčiny strany. Scénárista Jiří Křižan o rodinném traumatu napsal scénář pro film Tichá bolest. Rodina Křižanů byla za totality vnímána jako černé ovce. Roku 1971 se narodila vnučka popraveného Jana, Rebeka Křižanová. I přesto všechno bylo její dětství šťastné

„Mám dobré vzpomínky na dětství. Rodiče byli strašně fajn, mám ještě sestru, o čtyři roky mladší. Myslím, že jsme měli spokojené, normální dětství. Ale samozřejmě do toho s odstupem jsem i v té době vnímala, že žijeme v době, která není úplně normální.“

U Křižanů doma se o tragické historii rodiny paní Rebeky moc nemluvalo.

„A tím pádem, se mi nikdy nestalo, že by o tom někdo vyprávěl a i já sama jsem o tom vlastně nevěděla, do svých patnácti let jsem nevěděla, co se stalo. Když jsem byla dítě a ptala se, jak umřel dědeček, tak jsem cítila, že kolem toho bylo nějaké tajemství, ale nebylo mi jasné proč, ale cítila jsem to.“

Po revoluci začaly soudní tahanice o majetek Křižanů.

„V roce 1991, nebo 1990, teď nevím, babička požádala o restituci rodinného majetku, lesa a pily. Ten les dostala zpátky a s pilou začal nekonečný vleklý soud, který se nakonec protáhl na skoro třicet let.“

Křižanovi soudy nakonec vyhráli a majetek se jim vrátil, avšak pila byla už zničená a nepoužitelná. Někteří obyvatelé Valašského Meziříčí reagovali negativně na navrácení majetku Křižanům.

„V náznacích nebo zprostředkovaně se ke mně dostávaly i takové pohledy na věc. Samozřejmě v době sociálních sítí se k vám dostane řada věcí, u kterých jsem si řekla, že to nebudeme sledovat, že s tím nic neuděláme, a tak je to vždycky. Jsou lidi, kteří přejí, nepřejí a pak lidi, kteří se k něčemu vyjadřují, i když nemají úplně komplexní informace, to je největší problém, to je vlastně to, co mi vadí víc.“

Ale i přesto všechno, co se stalo, má paní Rebeka s její sestrou spokojený život. Valašsko už sice moc nenavštěvují, ale stále k němu mají určité citové pouto. Rebeka se i přes šťastné vzpomínky nehodlá vrátit na Moravu, zvykla si na život v Praze a je tam šťastná. Pracuje v České televizi. O rodinné historii však mluví i se svými dětmi.

„Moje dcera i můj syn vědí, co se stalo a znají ten příběh do detailů.“

Díky tomuto projektu jsme se dozvěděli spoustu nových věcí o prostředí, ve kterém žijeme a o historii místa, kam dnes chodíme nakupovat.

A co by Rebeka vzkázala posluchačům svého příběhu?

„Aby si stáli za svým a nebáli se. Aby se nenechali svázat strachem a nesklonili před nikým, nikdo za to nestojí.“